

POPIS PRAVOPISNIH IZDANJA

Napomene uz ovaj popis

Ovaj popis pravopisnih izdanja ne pretendira iscrpnosti i sveobuhvatnosti. Namjesto ekstenzivnosti svrha mu je ocrtati procese kodifikacije hrvatske pravopisne norme te u tom kontekstu markirati najvažnija djela.

Pravopisna su izdanja podijeljena u dvije skupine. U prvu su uvrštena djela koja bismo uvjetno mogli smatrati protopravopisnim priručnicima. Iako su, nesumnjivo, rezultat najranijih nastojanja oko uređenja hrvatske pravopisne norme, ona ni svojim opsezima ni svojim dosezima ne predstavljaju pravopise u današnjem smislu riječi. Na početku novije hrvatske pravopisne povijesti (i druge skupine pravopisnih izdanja) nalazi se *Hrvatski pravopis* Ivana Broza (1892). Popisom pravopisnih tema, strukturom i organizacijom pravopisne knjige Broz je postavio zavidne standarde koje su slijedili svi kasniji hrvatski pravopisci. Uza sve to od devedesetih se godina 19. stoljeća, kroz cijelo 20. stoljeće pa onda, daka-ko, i u 21. stoljeću može govoriti o općoj prihvaćenosti pojedinih pravopisnih knjiga i/ili o njihovu službenom statusu. Napokon valja reći i to da su se na popisu našli i oni naslovi koje ne možemo smatrati cjelovitim i obuhvatim pravopisnim opisima/propisima (usp. [Gavazzi] 1906, Gavazzi 1921, Esih 1940, Klaić ¹1942, ²1942) – i oni svjedoče o određenim tendencijama i, napokon, o dinamičnosti hrvatske pravopisne scene.

U pravopisna izdanja ovdje nismo uvrstili djela koja se dotiču uže slovopisne problematike. Ona se nalaze u popisu literature (usp. Džamanjić 1639, Gaj 1830, Gaj 1835). Nismo navodili ni školske pravopise (izuzetak je Babić–Ham–Mogušev *Hrvatski školski pravopis* jer je riječ o svojevrsnoj autorskoj reinterpretaciji norme propisane Babić–Finka–Moguševim *Hrvatskim pravopisom*), ni kompilirana izdanja (usp. npr. u popisu literature Grečl 1987, Grečl 1990, Jojić 2003, Bičanić–Frančić–Hudeček 2013), ni pravopisne dodatke rječnicima ili (školskim) gramatikama.

Kronološki je kriterij razlogom što se različita izdanja pojedinih pravopisnih knjiga javljaju u diskontinuitetu. Gdje god je to bilo moguće, navedeni

su i nakladnici pravopisa. Taj podatak nerijetko svjedoči o statusu normativne knjige (privatna naklada ili narudžba državnih institucija), a neka su izdanja poznata upravo po svojim izdavačima (npr. Matičin *Pravopis*, Institutov *Pravopis*). Ako se kod uzastopnih izdanja istoga pravopisa mijenjao nakladnik, ti se podaci ne navode.

I.

Kratki navuk za pravopiszanye horvatzko za pòtrebnozt nàrodnih skol / Anleitung zur kroatischen Rechtschreibung zum Gebrauche der Nationalschulen im Königreiche Kroatien (1779), Ofen (Budim) [pretisak Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2003].

[Antun Mandić] (1779) *Uputjenje k'slavónskómú pravopisanju za pòtrèbu nàrodnih ucionicah u Kràljestvu Slavónie / Anleitung zur slawonischen Rechtschreibung zum Gebrauche der Nationalschulen in dem Königreiche Slawonien*, Ofen (Budim) [pretisak Matica hrvatska Osijek, Osijek, 1998].

Naputchenye vu horvatzko pravopiszanye. Z-pravochtenyem y glaszomerenyem, za potrebnost narodnih skol Vugerzkoga y Horvatzkoga Orszaga (1780), Ofen (Budim).

Naputchenye za Horvatzki prav chteti y pizati. Zkup z-peldami listov, y drugeh pizmeneh nachinov. Za potrebuване ladanyzkih skol' vu Horvatzkom Kràlyeztvu (¹1808, ²1830, ³1832), Budim [pretisak Hrvatska udruga »Muži zagorskog srca« – Kajkaviana, Zabok – Donja Stubica, 2004].

Josip Partaš (1850) *Pravopis jezika ilirskoga*, Tiskom braće Županah, Zagreb [pretisak Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2002].

Marcel (Marcel) Kušar (1889) *Nauka o pravopisu jezika hrvackoga ili srpskoga (fonetičkom i etimologijskom)*, naklada piščeva, Dubrovnik, 1889 [pretisak Pergamena, Zagreb, 2009].

II.

Ivan Broz (¹1892, ²1893) *Hrvatski pravopis*, Po određenju kr. zemaljske vlade, odjela za bogoštovlje i nastavu, Troškom i nakladom kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, Zagreb [pretisak prvoga izdanja Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje – Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb, 2014].

Dragutin Boranić (priredio) (³1904, ⁴1906) *Dra. Ivana Broza Hrvatski pravopis*, Zagreb.

[Artur Gavazzi] (1906) *Pravopisni rječnik: s pravilima za hrvatski pravopis*, Tisak i naklada Kr. sveuč. knjižare F. Župana (St. Kugli), Zagreb.

Dragutin Boranić (priredio) (⁵1911, ⁶1915) *Dra. Ivana Broza Hrvatski pravopis*, Zagreb.

- Milovan Gavazzi (priredio) (1921) *Pravopisni rječnik: s pravopisnim pravilima*, 2. popravljeno i popunjeno izdanje, Tisak i naklada St. Kugli, Zagreb.
- Dragutin Boranić (¹1921, ²1923, ³1926, ⁴1928, ⁵1930) *Pravopis hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb.
- Dragutin Boranić (⁶1934, ⁷1937) *Pravopis hrvatskosrpskoga jezika*, Zagreb.
- Ivan Esih (1940) *Hrvatski pravopisni rječnik: za pravilnost i čistoću hrvatskoga jezika*, Tipografija, Zagreb.
- Dragutin Boranić (1940. četvrto izdanje!, ⁸1941) *Pravopis hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb.
- Franjo Cipra – Petar Guberina – Kruno Krstić (1941) *Hrvatski pravopis*, Zagreb [zabranjen; pretisak ArTresor naklada, Zagreb, 1998].
- Adolf Bratoljub Klaić (uz suradnju članova Ureda za hrvatski jezik) (¹1942, ²1942) *Koriensko pisanje*, Ured za hrvatski jezik, Zagreb.
- Franjo Cipra – Adolf Bratoljub Klaić (uz suradnju članova Ureda za hrvatski jezik) (1944) *Hrvatski pravopis*, Nakladni odjel Hrvatske državne tiskare, Zagreb [pretisak *Hrvatski korijenski pravopis*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1992].
- Dragutin Boranić (⁹1947, ¹⁰1951) *Pravopis hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb.
- Pravopis hrvatskosrpskoga književnog jezika s pravopisnim rječnikom* (izradila Pravopisna komisija) (1960) Matica hrvatska – Matica srpska, Zagreb – Novi Sad.
- Stjepan Babić – Božidar Finka – Milan Moguš (1971) *Hrvatski pravopis*, Školska knjiga, Zagreb [zabranjen i uništen; pretisci London, 1972. i 1984. te Zagreb, 1990].
- Vladimir Anić – Josip Silić (¹1986, ²1987, ³1990) *Pravopisni priručnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Sveučilišna naklada »Liber« – Školska knjiga, Zagreb.
- Stjepan Babić – Božidar Finka – Milan Moguš (1990. pretisak izdanja iz 1971; ²1994, ³1995, ⁴1996) *Hrvatski pravopis*, Školska knjiga, Zagreb.
- Slaven Batnožić – Branko Ranilović – Josip Silić (1996) *Hrvatski računalni pravopis* (uz računalni program, *spell checker*), Matica hrvatska – SYS, Zagreb.
- Stjepan Babić – Božidar Finka – Milan Moguš (⁶2000) *Hrvatski pravopis*, pre-rađeno izdanje, Školska knjiga, Zagreb.
- Vladimir Anić – Josip Silić (2001) *Pravopis hrvatskoga jezika*, Novi Liber – Školska knjiga, Zagreb.
- Stjepan Babić – Božidar Finka – Milan Moguš (⁶2002, ⁷2003, ⁸2004) *Hrvatski pravopis*, Školska knjiga, Zagreb.
- Stjepan Babić – Sanda Ham – Milan Moguš (¹2005) *Hrvatski školski pravopis*, Školska knjiga, Zagreb.

- Lada Badurina – Ivan Marković – Krešimir Mićanović (¹2007, ²2008) *Hrvatski pravopis*, Matica hrvatska, Zagreb.
- Stjepan Babić – Sanda Ham – Milan Moguš (²2008, ³2009) *Hrvatski školski pravopis: Usklađen sa zaključcima Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika*, Školska knjiga, Zagreb.
- Stjepan Babić – Milan Moguš (¹2010, ²2011) *Hrvatski pravopis: Usklađen sa zaključcima Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika*, Školska knjiga, Zagreb.
- Stjepan Babić – Sanda Ham – Milan Moguš (⁴2012) *Hrvatski školski pravopis: Usklađen sa zaključcima Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika*, Školska knjiga, Zagreb.
- Željko Jozić (gl. ur.) (2013) *Hrvatski pravopis*, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb.